

”ישן מפני חדש תוציאו”

לפי שנה

שנה וקצת יותר). ומאחורי הדיון הלגיטימי הזה, עומדת המציאות האובייקטיבית, שבה התקציב שלנו

אינו גדל, ההיפך מכך (כפי שקורה באשר לתקציבי מוסדות התרבות בכלל) וקשה יותר ויותר לגבור על המשוכות הברוקרטיות והאחרות המתייצבות לפנינו חדשות לבקרים. 'עתון 77' נתון במצוקה אמיתית. אין די מקום, אין די זמן, אין די כסף, ותמיד משהו חסר.

יעקב בסר, שזאת השנה הרביעית ללכתו מאיתנו, חלם לייסד שבועון שיעסוק בענייני תרבות וספרות. אין צורך לציין שזה חלום שנראה רחוק מתמיד, אבל אנחנו ממשיכים ללכת בין הטיפות, ומשתדלים להפיק את המרב.

קריאה נעימה

מיכאל בסר, עמית ישראלי-גלעד

נ"ב

מאז כתב עמוס לויתן במדורו לגליון זה על חרם השחקנים בנוגע להופעות באריאל, עברו שבועיים שלושה. בינתיים הכריזה שרת התרבות על כוונה לערוך תיקונים בקריטריונים להקצבת תיאטראות ומוסדות תרבות, שיותנו בהתחייבות להופיע בכל מקום שאליו יישלחו, כולל מעבר לקו הירוק.

האמת היא שלא נשמעו אזהרות גורפות מצד מנהלי התיאטראות כי יחרימו הופעות באריאל. נהפוך הוא, כמעט כולם (בכל אופן מנהלי התיאטראות הגדולים) הודיעו שאין חרמה כלל וכלל, אלא שאי אפשר לחייב שחקנים להופיע נגד רצונם.

ובכן, השלב הבא המתבקש הוא החרמת אמנים סוררים באופן ישיר או עקיף, מה שיביא אותנו אל חיקם של משטרים חשוכים המוכרים לנו מהעבר ומההווה. לא מומלץ. בהחלט לא.

לכאורה מציע הפסוק "ואכלתם ישן נושן, וישן מפני חדש תוציאו" (ויקרא כ"ו) לזרוק את הישן מן האסם לטובת התבואה החדשה. למעשה, אם מסתכלים על הפסוק השלם, אפשר להבחין בסתירה מסוימת שבו: מצד אחד הציווי לאכול את הישן, מצד שני להוציאו לטובת החדש. סתירה זאת מיישב רש"י באומרו שהשפע יהיה כה גדול, עד כי יהיה צורך למצוא מקום אחסון לתבואה הישנה, כדי לאחסן את החדשה (ולא משום שהחדש משובח מהישן).

אנו נדרשים לסוגיה הזאת כאן בשל דיון שעולה מעל דפי הגליון הנוכחי. השנה ראו שני תרגומים חדשים של דן מירון לסיפורי שלום עליכם, טוביה החולב (טביה, בלשוננו של מירון) וסיפורי תוהו, שניהם בהוצאת כתר. מתרגם כל כתבי שלום עליכם שאחרי י"ד ברקוביץ, אריה אהרוני, מנסה לבחון האם יש מקום לתרגומים חדשים אלה, האם נכון להציגם כדוחקים את קודמיהם ו"כמסירי חלודה", כדבריו של מירון, או שמא היו דווקא פורצי דרך שקדמו לו. גם תמר זכריה מתקשה לקבל את הפרשנות החדשנית שמציע מירון לדמותו של טוביה, בקריאתה במראה הפוסט-מודרנית. כך או כך, זה דיון חשוב ומעורר עניין.

*

נסיה שפרן עוסקת במאמרה ביחסו של חיים גורי למיתוס "ההליכה לפטרה", ונוגעת תוך כדי כך בגלגולו של המיתוס ובאופן שבו קיבלה החברה הישראלית את המסע המסוכן, שקסם לצעירי התקופה. סיפורה של יעל מדיני כאילו מקים לתחייה משהו מן המיתוס ומקונן עליו בעת ובעונה אחת, בדמותם של מפקד ופקודו וביזרון מפגש ביניהם המלווה את הסיפור במהלך הזמנים המשתנים, עד להשתלטות הנדל"נית על הנוף ההרואי.

כנרת רובינשטיין פותחת את סיפורה הפרוע בנקודת ההכרעה של הנדל"ן, בעכשיו. מה קורה לזוג אמנים צעירים תחת נטל המשכנתה תמורת דירתם "בשדרת המאה-עשרים עם מרפסת השמש הדרומית". עמוס לויתן, בהתייחסו לספרות הנכתבת על הקיבוץ המתפורר, מאמין שצורות החיים הקיבוציות מתחדשות ומתגוונות. תהליך ההתחדשות אמנם עדיין לא מצא את ביטויו הספרותי, אבל אין לו ספק שזה יבוא.

*

ושוב חדש: "מאה מילים" מאת רפי וייכרט הוא מדור חדש, שילווה את הגליונות הבאים, מאה מילים מדי גליון.

אגב כך, נסיים את הסוגיה שבה פתחנו. בישיבות מערכת וגם בשיחות פרטיות, אנחנו שומעים הרבה את הטענה שאיננו מחדשים מספיק. יחד עם זאת אנחנו שומעים את הטענה שאיננו נותנים די מקום ליוצרים ותיקים ולכאלה שמלווים את העיתון לאורך השנים (33)